

Frazemi u političkom govoru

Sitar, Lucija

Master's thesis / Diplomski rad

2016

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Zagreb, Faculty of Teacher Education / Sveučilište u Zagrebu, Učiteljski fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:147:393335>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-07-18**

Repository / Repozitorij:

[University of Zagreb Faculty of Teacher Education - Digital repository](#)

**SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
UČITELJSKI FAKULTET
ODSJEK ZA UČITELJSKE STUDIJE
(Čakovec)**

PREDMET: Hrvatski jezik

DIPLOMSKI RAD

Ime i prezime pristupnika: Lucija Sitar

**TEMA DIPLOMSKOG RADA: FRAZEMI U POLITIČKOM
GOVORU**

MENTOR: prof. dr. sc. Đuro Blažeka

Zagreb, rujan 2015.

SADRŽAJ:

SAŽETAK	3
SUMMARY	4
1. UVOD	5
2. FRAZEMI	6
2. 1. Sastav frazema	6
Sveze riječi	6
2. 2. Struktura frazema	9
2. 3. Podrijetlo frazema	12
2. 4. Oblik frazema	16
2. 5. Stil frazema	18
2. 5. 1. Razgovorni funkcionalni stil	19
2. 5. 2. Književnoumjetnički stil	21
2. 5. 3. Administrativni i znanstveni stil	21
2. 5. 4. Publicističko funkcionalni stil	22
3. POLITIČKA RETORIKA I DISKURS	24
4. POLITIKA I FRAZEMI	25
5. POLITIČKI FRAZEMSKI RJEČNIK	30
6. ZAKLJUČAK	49
7. LITERATURA	50
KRATKA BIOGRAFSKA BILJEŠKA	51
IZJAVA O SAMOSTALNOJ IZRADI RADA (POTPISANA)	52
IZJAVA ZA JAVNU OBJAVU RADA	53

Sadržaj tabela:

Tabela 1. Prikaz slobodne i frazeološke sveze	8
Tabela 2. Ostali primjeri modifikacija frazema u političkom govoru	28
Tabela 3. Prikaz političkog frazemskog rječnika	30

Frazemi u političkom govoru

SAŽETAK

Ovu temu sam odabrala za svoj diplomski rad zato jer mi se činila veoma zanimljiva. Prolazeći kroz literaturu saznala sam mnoštvo stvari vezanih za frazeme koje prije nisam uočavala. Isto tako gledajući youtube isječke i čitajući novine shvatila sam koliko su se frazemi „udomačili“ kod svakodnevnog ili javnog govora.

Proučavala sam koje frazeme rabe govornici u politici. Asocirala sam se najviše na političare, ministre, predsjednike stranaka i sve one koji imaju bilo kakve veze sa politikom.

Govornici u politici veoma često koriste određene frazeme. Najčešće korištene frazeme stavila sam u svoj mali politički frazeološki rječnik. U njega sam svrstala oko 160-ak frazema koji se najčešće koriste u političkom govoru.

Frazemi u političkom govoru su vrlo česta pojava, razlog tome je što se frazemom ponekad može na „ljepši“, ugodniji ili zvučniji način izreći ono što se misli. Budući da je u politici retorika vrlo bitno oružje uobičajeno je da se frazemi koriste vrlo često.

KLJUČNE RIJEČI: frazeologija, frazem, retorika, politički frazemski rječnik

Set Phrases in Political Speech

SUMMARY

I have chosen this for the subject of my Master's Thesis because it seemed very interesting. Having read the references I learned many things related to set phrases, or phrasemes, that I had not been aware of before. Equally so, by watching YouTube clips and by reading the daily papers I realized how much set phrases have become common in everyday or public conversation.

The thesis is about the set phrases used in political speeches. Politicians, ministers, party chairmen, and all those related to politics in any way have been my main focus.

Political speakers use set phrases very often. I created my own short dictionary of political phraseology and the most common set phrases. It contains around 160 set phrases most often used in political speeches.

Set phrases in a political speech appear very often. The reason for this may be that a phraseme may sometimes sound „more beautiful“, more pleasant, or simply convey a meaning more profoundly. Since rhetoric is a powerful weapon in politics, it is clear that set phrases can be found there so often.

KEY WORDS: Phraseology, set phrase, rhetoric, dictionary of political set phrases

1. UVOD

Posljednjih nekoliko godina posvećuje se sve veća pozornost frazeologiji kao dijelu jezikoslovlja koji se bavi frazemima, odnosno stalnim vezama riječi u kojima je jedan ili više sastavnica izgubila svoje osnovno značenje. Frazeme, u današnje vrijeme, koristi veliki broj ljudi bilo u slobodnom govoru, javnom govoru, u raznim znanstvenim ili političkim priopćenjima, govornici u medijima i sl. Iako se uvriježeni frazemi često puta u govoru modificiraju i gubi dio značenja ili se značenje upotrebljava u drugoj frazi, uvijek je razumljivo što govornik želi reći.

Sveza riječi koja ima sljedeće značajke spada u frazeološku svezu riječi: kada nije značenje cjeline (sveze riječi) jednako zbroju značenja pojedinih sastavnica, kada sveza riječi ima uglavnom stabilan redoslijed riječi, kada sveza riječi ima čvrstu strukturu u kojoj su leksičke zamjene ograničene, a gramatički ne unose semantičke promjene te kada je najmanji opseg frazema kad se sastoji od jedne samostalne i jedne pomoćne riječi, a najveći opseg frazema nije određen¹.

---

¹ Menac, A. (2007). Hrvatska frazeologija, Zagreb: Knjigra (str. 15)

2. Frazemi

2. 1. Sastav frazema

Sveze riječi

Pojedina riječ povezuje se s drugim riječima i tako nastaju sveze riječi. Riječi koje tvore tu svezu povezane su međusobno različitim oblicima gramatičkog slaganja²:

- mogu se slagati u nekoj od gramatičkih kategorija (u rodu, broju, padežu, licu)
- jedna sastavnica (glavna riječ u svezi) može zahtijevati određeni oblik druge sastavnice (ovisne riječi u svezi)
- slaganje može i potpuno izostati, što svezu na svoj način također određuje.

Sveze riječi mogu biti³:

- a) *slobodne*
- b) *frazeološke*
- c) *slobodne i frazeološke*

U *slobodnim svezama* svaka sastavnica zadržava svoje značenje, pa značenje cijele sveze predstavlja zbroj odnosno kombinaciju tih pojedinačnih značenja. Takve sveze stvaraju se u govornom procesu tako da govornik slobodno bira sastavnice svojih sveza prema značenju koje želi dati.

Primjer slobodne sveze:

- *čitati knjigu* – svaka sastavnica (svaka riječ) u ovoj svezi zadržava svoje značenje, govornik u tijeku govornog procesa odlučuje, hoće li reći *čitati pismo*, *čitati novine*, *pisati knjigu*, i sl. Govornik upotrebljava navedenu svezu onda kada mu je potrebno spojiti značenje čitanja i značenje knjige.⁴

---

² Menac, A. (2007). Hrvatska frazeologija, Zagreb: Knjigra (str. 9)

³ Menac, A. (2007). Hrvatska frazeologija, Zagreb: Knjigra (str. 9)

⁴ Menac, A. (2007). Hrvatska frazeologija, Zagreb: Knjigra (str. 9-10)

U *frazeološkim svezama* dolazi do promjene, odnosno gubitka značenja svih ili nekih sastavnica (bar jedne od njih) pa značenje cijele sveze ne polazi iz značenja pojedinih sastavnica. Takve se sveze rabe kao gotove, cjelovite jedinice koje su govorniku unaprijed poznate, na neki način čak i zadane jer govornik ne bira sastavnice već gotovu svezu.

Razlika između slobodnih sveza i frazeoloških sveza je upravo to da slobodne sveze nastaju u govornom procesu (govornik slobodno bira sastavnice svojih sveza), a frazeološke sveze su cjelovite jedinice koje su govorniku unaprijed poznate, odnosno zadane. Govornik u frazeološkim svezama ne bira njihove sastavnice već bira gotovu svezu i njezino značenje.

Primjer frazeološke sveze:

- *sve u šesnaest*⁵ – govornik ne sastavlja sam ovu frazeološku svezu, dobiva je u gotovom obliku. Na primjer kada bi govornik umjesto sastavnice *šesnaest* stavio sastavnicu *petnaest*, frazeološka sveza gubi svoje značenje (značenje sveze *sve u šesnaest* - naveliko), isto tako ako umjesto *sve* stavi *ništa* ili umjesto *u* odluči staviti *na* frazeološka sveza gubi cijeli smisao. Zbog toga će govornik uzeti upravo tu svezu *sve u šesnaest*, sa značenjem koje mu je otprije poznato.

Također sveze riječi mogu s jedne strane biti slobodne, a s druge strane i frazeološke. Takva sveza riječi ima sva obilježja slobodnih sveza i sva obilježja frazeoloških sveza. Jedino što ih razlikuje je značenje cijele sveze.⁶

Primjer slobodne i frazeološke sveze:

- *desna ruka*

---

⁵ Fink-Arsovski, Ž., Menac, A., Venturin, R. (2003) Hrvatski frazeološki rječnik, Zagreb: Naklada Ljevak (str. 302)

⁶ Menac, A. (2007). Hrvatska frazeologija, Zagreb: Knjigra (str. 9-10)

Tabela 1. Prikaz slobodne i frazeološke sveze

<i>Frazem: desna ruka</i> ⁷	
<u>Slobodna sveza</u>	<u>Frazeološka sveza</u> ⁸
<p>U govornom procesu govornik svezu <i>desna ruka</i> bira kada želi naglasiti dio tijela (desni gornji ekstremitet). Ta sveza može ući i u rečenice: <i>Boli ga desna ruka</i>.</p> <p>U slobodnoj svezi govornik sam bira sve sastavnice sveze pa tako ne mora koristiti uvijek svezu <i>desna ruka</i>, može koristiti <i>lijeva ruka</i> ili <i>desna noga</i>. Ovisno o kontekstu i potrebi govornika.</p>	<p>U govornom procesu govornik svezu <i>desna ruka</i> bira kada želi naglasiti vjernost. Na primjer u rečenici: <i>U tom poslu bit ću ti desna ruka</i>. Sveza <i>desna ruka</i> ima značenje „vjerni pomoćnik“.</p> <p>Dakle u ovome primjeru sastavnica <i>desna</i> ne označuje položaj u prostoru, niti sastavnica <i>ruka</i> ne označuje dio tijela. Sveza se rabi u gotovom obliku i govornik ne može mijenjati njezine sastavnice ukoliko želi zadržati značenje vezano za tu frazeološku svezu.</p>

Frazeološke sveze nazivamo i frazemom. Frazem je osnovna jedinica frazeološkoga jezičnog sustava.⁹

⁷ Menac, A. (2007). Hrvatska frazeologija, Zagreb: Knjigra (str. 10)

⁸ Hrvatski jezični portal [Internet] Dostupno na: <http://hjp.znanje.hr/index.php?show=search> [pristupljeno 1. 8. 2016.]

⁹ Menac, A. (2007). Hrvatska frazeologija, Zagreb: Knjigra (str. 11)

2. 2. Struktura frazema

Struktura frazema je u pravilu veoma čvrsta. Zbog te čvrste strukture frazema njihove se sastavnice obično i ne osjećaju kao riječi sa samostalnim značenjem. Često je struktura frazema čvrsta do te mjere da se u njemu pojedina sastavnica ne može zamijeniti drugom riječju, čak ni sinonimom. Na primjer umjesto *ostaviti na cjedilu* ne možemo reći „ostaviti na cjediljci“ ili umjesto *put pod noge* ne možemo reći „cesta pod noge“¹⁰.

Obično je i poredak sastavnica u frazemu veoma stabilan pa kad upotrijebimo frazem *slika i prilika* ne možemo ga mijenjati i reći na primjer: „prilika i slika“ jer promjenom poretka riječi dolazi do gubitka prvotnog značenja.

Ta opća čvrstina strukture kod frazema ipak ne znači da su u svim frazemima sve sastavnice nezamjenjive.

Kod nekih se jedna sastavnica može zamijeniti sinonimom na primjer:

časna riječ – poštena riječ [ozbiljno obećanje],

bojati se svoje sjene – plašiti se svoje sjene [biti veoma pažljiv, biti pretjerano oprezan],

vrag bi ga znao – đavao bi ga znao [tko će znati, ništa nije jasno] i sl.¹¹.

Riječ kojom možemo zamijeniti sastavnicu frazema katkad nije njezin pravi sinonim, ali joj je semantički bliska, na primjer:

oprati uši – oprati glavu [ukoriti koga, izgrditi koga]

vrag ne spava – vrag ne miruje [moglo bi biti opasno, stvari se mogu zakomplicirati]

dobiti po njusci – dobiti po zubima [pljusnuti koga, lupiti nekoga po licu]

našla vreća zakrpu – našla krpa zakrpu [našli su se jednaki (u negativnom smislu)]

kao da se bunike najeo – kao da se ludih gljiva najeo [poludjeti, izgubiti razum] i sl.¹²

¹⁰ Menac, A. (2007). Hrvatska frazeologija, Zagreb: Knjigra (str. 11-12)

¹¹ Menac, A. (2007). Hrvatska frazeologija, Zagreb: Knjigra (str. 12)

¹² Menac, A. (2007). Hrvatska frazeologija, Zagreb: Knjigra (str. 12)

Katkad kao zamjenu za jednu sastavnicu nalazimo riječ koja joj nije nimalo bliska po značenju, na primjer:

gdje je bog rekao laku noć – gdje je vrag rekao laku noć [u zabačenom kraju]

praviti se Tošo – praviti se Englez [glumiti nerazumijevanje]

gledati kao tele u nova vrata – gledati kao tele u šarena vrata [gledati bez razumijevanja] i sl¹³.

Ta se pojava može protumačiti ili hotimičnim izborom riječi suprotna značenja, suprotnih krajnosti (bog - vrag) ili time što u podlozi leži usporedba različitog podrijetla (Tošo – Englez), ili time što pojam, iako izrečen drugim riječima, opet znači isto (nova vrata mogu biti i šarena vrata jer su nova, a kasnije kad izblijede više nisu ni nova ni šarena).

Ponekad u frazemu koji je identičan po značenju i strukturi, nalazimo različite riječi istoga značenja koje potječu iz različitih krajeva. Neki od takvih frazema ulaze u književnu normu, a drugi ostaju dijalektno ili lokalno obojeni.

Primjer frazema koji potječu iz različitih krajeva:

za inat – za dišpet [prkoseći]

praviti račun bez krčmara – praviti račun bez birtaša [nerealan plan, plan bez pokrića]¹⁴ i sl.

Postoje i frazemi u kojima se upotrebljava dijalektna riječ bez zamjene književnom riječju, na primjer:

imati putra na glavi [sudjelovati u sumnjivim poslovima] (ne govorimo „imati maslaca na glavi”)¹⁵.

Upotreba takvih frazema u književnom jeziku je stilski označena i ograničena, što je i razumljivo.

---

¹³ Menac, A. (2007). Hrvatska frazeologija, Zagreb: Knjigra (str. 12)

¹⁴ Menac, A. (2007). Hrvatska frazeologija, Zagreb: Knjigra (str. 13)

¹⁵ Menac, A. (2007). Hrvatska frazeologija, Zagreb: Knjigra (str. 13)

Ponekad se događa da frazem mijenja strukturu, iako mu značenje ostaje isto. Primjeri takvih frazema su:

imati zub na koga – imati koga na zubu [okomiti se na koga]

okretati se prema vjetru – okretati se kako vjetar puše [mijenjati stavove prema prilikama, biti prevrtljiv radi vlastita dobitka]¹⁶.

Struktura frazema nije uvijek ista, iako kažemo da je veoma čvrsta. Često puta neka se sastavnica frazema može zamijeniti drugom, ali gotovo uvijek je to zamjena sinonimom ili semantički bliskom sastavnicom. Ponekad je ta sastavnica i riječ suprotnog značenja, no važno je da frazemi pokazuju iste značajke:

1. značenje cjeline koje nije jednako zbroju značenja pojedinih sastavnica,
2. uglavnom stabilan redoslijed riječi,
3. čvrstu strukturu u kojoj su leksičke zamjene ograničene, a gramatičke ne unose semantičke promjene,
4. te je najmanji opseg frazema kad se sastoji od jedne samostalne i jedne pomoćne riječi, a najveći opseg frazema nije određen.¹⁷

---

¹⁶ Menac, A. (2007). Hrvatska frazeologija, Zagreb: Knjigra (str. 13)

¹⁷ Menac, A. (2007). Hrvatska frazeologija, Zagreb: Knjigra (str. 11-15)

2. 3. Podrijetlo frazema

Govoreći o podrijetlu frazema¹⁸ možemo izdvojiti nacionalne frazeme (nastale u krilu jezika u kojem se upotrebljavaju) i posuđene frazeme koji su nastali u drugom jeziku, ali su u većoj ili manjoj mjeri prilagođeni jeziku koji ih je posudio.

Primjeri nacionalnih frazema:

davati šakom i kapom [davati drugima mnogo (obilno, rasipno), ne škrtariti]

vedriti i oblačiti [svojevoljno gospodariti (upravljati)]

čekati kao ozebao sunce [željno čekati koga]

kud puklo da puklo [što god da se dogodilo]

na vrbi svirala [nedostižno, neostvarivo]¹⁹ i sl.

Primjeri posuđenih frazema:

alfa i omega [početak i završetak svega, bit, izuzetno važna osoba]

nositi svoj križ [biti žrtva okolnosti, podnositi muke]

između života i smrti [na samrti, u teškoj bolesti]

začarani krug [bezizlazan položaj, nešto iz čega nema izlaza] i sl.

Kada se istražuje podrijetlo frazema uključuje se i pitanje iz kojih su područja, odnosno izvora uzeti. Neki su frazemi nastali na bazi citata iz književnih i drugih djela, neki su frazemi uzeti iz narodne književnosti, neki frazemi vode podrijetlo iz različitih znanosti ili područja ljudske aktivnosti, iz glazbe, iz kazališta, iz sporta, iz pomorstva, a neki potječu iz različitih žargona.

Frazemi nastali na bazi citata iz književnih i drugih djela dijele se na frazeme napisane na jeziku koji ih upotrebljava ili na frazeme koji su prevedeni s drugih jezika.

---

¹⁸ Menac, A. (2007). Hrvatska frazeologija, Zagreb: Knjigra (str 16-17)

¹⁹ Fink-Arsovski, Ž., Menac, A., Venturin, R. (2003) Hrvatski frazeološki rječnik, Zagreb: Naklada Ljevak (str. 300,331,293,345)

Primjeri frazema iz književnih i drugih djela napisanih na jeziku koji ih upotrebljava:
bože mili, kud sam zašo [čuđenje, dolazak u nepoznato];
od sto glasa glasa čuti nije [vlada šutnja, svi su tiho]²⁰.

Primjeri frazema iz književnih i drugih djela prevedenih s drugih jezika:
biti ili ne biti [pitanje opstanka, najvažnija stvar];
boriti se s vjetrenjačama [voditi uzaludnu borbu, beskorisno se truditi];
ružno pače [kaže se za osobu koja ne izgleda lijepo]²¹.

Neki su frazemi uzeti iz narodne književnosti, u prvom redu iz narodnih pjesama i pripovjedaka, primjeri:

lakat brade [kaže se za onog tko je izrazito niska rasta];
Ero s onoga svijeta [snalažljivost];
čiča miča, gotova priča [kraj nečega]²².

Ponekad poticaj za stvaranje frazema mogu biti poslovice koje se skraćivanjem pretvaraju u frazeme pa možemo reći da frazemi potječu i od poslovice:

kad nema mačke / miši kolo vode [kad vođa ode, svi postaju smjeliji],
vuk dlaku mijenja / ali ćud nikada [kaže se za onoga koji ne mijenja svoju narav],
ćorava koka / nađe zrno [i onaj koji je nevješt, sa srećom može nešto postići],
tiha voda / brijege dere [onaj tko malo priča, najviše radi i učini]²³.

Neki su frazemi nastali na bazi termina različitih znanosti, struka i područja ljudske djelatnosti. Većinom su to termini koji su razumljivi samo određenom krugu ljudi okupljenih oko neke djelatnosti. Ti termini, kada prošire svoje značenje ili to značenje postane preneseno, prelaze u frazeme.

---

²⁰ Menac, A. (2007). Hrvatska frazeologija, Zagreb: Knjigra (str 16)

²¹ Menac, A. (2007). Hrvatska frazeologija, Zagreb: Knjigra (str 16)

²² Menac, A. (2007). Hrvatska frazeologija, Zagreb: Knjigra (str 16)

²³ Menac, A. (2007). Hrvatska frazeologija, Zagreb: Knjigra (str 16)

Primjer frazema podrijetlom iz različitih znanosti ili područja ljudske aktivnosti:
svoditi na zajednički nazivnik [sve svesti na isto],
specifična težina [nešto karakteristično za neki pojam, stvar i sl.],
lančana reakcija [niz istovrsnih posljedica, postupaka],
kratki spoj [prekid nečega najednom],

Primjeri frazema podrijetlom iz kazališta:
igrati glavnu ulogu [biti važan među ostalima],
stajati iza kulisa [stajati skriveno od javnosti],
zastor je pao [sve je otkriveno],
prvi (posljednji) čin [prva ili posljednja radnja],
stupiti na scenu [prikazati se u javnosti],

Primjeri frazema podrijetlom iz sporta:
niski udarac [nečasno sredstvo],
u prvoj (posljednjoj) rundi [na početku/ na kraju nečega],
baciti u aut [baciti u nemilost, isključiti nešto, staviti na zadnje mjesto],
jedan – nula za mene [voditi, biti u prednosti nad nekim],
dobiti žuti karton [biti opomenut].

Primjeri frazema podrijetlom iz pomorstva:
punim jedrima naprijed [djelovati svom snagom, postizati velike uspjehe],
baciti sidro [zaustaviti se, smiriti se, prestati lutati],
promijeniti kurs [promijeniti smjer kretanja],
zaploviti u druge vode [isprobati nešto novo, drugačije, prihvatiti nešto tuđe].²⁴

Neki frazemi potječu iz različitih žargona (slenga, šatrovačkih govora). Ti govori predstavljaju svojevrsne šifrirane jezike, razumljive određenom krugu ljudi. Kad poneki izraz iz takvih govora tj. žargona iziđu iz zatvorenog kruga i postanu razumljivi većem broju ljudi, oni također postaju frazemi.

---

²⁴ Menac, A. (2007). Hrvatska frazeologija, Zagreb: Knjigra (str 16-17)

Primjeri frazema podrijetlom iz kartaškog žargona:

zaigrati posljednju kartu [odlučiti se za zadnju kartu],

stviti sve na jednu kartu [riskirati sve u korist jedne mogućnosti, odabrati samo jedan izlaz],

otkriti karte [pokazati svoje prave namjere],

imati asa u rukavu [imati rezervno rješenje],

posljednji adut [posljednja nada].

Primjeri frazema podrijetlom iz žargona mladih:

dobiti topa [dobiti ocjenu jedan],

to je za pet [to je jako dobro],

to je drugi padež [to je nešto sasvim drugačije],

carska ocjena [važna, najbolja ocjena],

nabiti kolac [dati jedinicu iz znanja],

trta me [osjećati strah].²⁵

---

²⁵ Menac, A. (2007). Hrvatska frazeologija, Zagreb: Knjigra (str 17)

2. 4. Oblik frazema

Kad frazem promatramo s aspekta njegova oblika, može nas zanimati što taj oblik sam po sebi predstavlja – fonetsku riječ, skup riječi ili rečenicu.²⁶

Fonetska riječ je sveza jedne samostalne i naglašene riječi i jedne (ponekad i dvije) nesamostalne i nenaglašene riječi koje zajedno tvore naglasnu cjelinu.

Primjeri:

bez daljnjega [u svakom slučaju na svaki način, bez odgađanja],

ispod časti [ne priliči komu, dostojanstvo ne dopušta komu],

među nama [reći ću ti u povjerenju],

ni za lijek [ne može se naći, ne može se nigdje kupiti, nestašica čega],

poštenja mi [riječi koje se upotrebljavaju kao potkrepa onoga što se govori] i sl.

Neki frazeolozi smatraju da ovakve sveze nisu frazemi te naglašavaju kako su frazemi one sveze koje imaju najmanje dvije samostalne riječi.

Skup riječi (najčešći oblik u kojem se frazemi javljaju) predstavlja svezu dvaju ili više samostalnih riječi uz pomoćne riječi ili bez njih. U takvim se skupovima ostvaruju različite sintaktičke sveze. Sintaktičke sveze mogu biti:

- sintaktička sveza neovisnog tipa – kada se povezuju neovisnim veznicima

Primjeri: *Sodoma i Gomora; luk i voda; kratko i jasno; sad ili nikad* i sl.

- sintaktička sveza otvorenog tipa:

a) kongruencija ili sročnost – kad se glavna i ovisna riječ u svezi podudaraju u rodu, broju i padežu.

Primjeri: *začarani krug, glavni zgoditak, plava krv, krokodilske suze, iz petnih žila, bojno polje*, i sl.

---

²⁶ Menac, A. (2007). Hrvatska frazeologija, Zagreb: Knjigra (17 - 18)

b) rekcija (upravljanje) – kad glavna riječ određuje u kojem će obliku biti ovisna riječ.

Rekcija može biti glagolska (*otkrivati Ameriku, padati u zaborav*), imenička (*junak dana, znak pažnje, čovjek od riječi*) i pridjevska (*željan slave, pun sebe, zao do srži, dobar u duši*).

c) pridruživanje – kad je ovisna riječ nepromjenjiva ili se rabi samo u osnovnom obliku

Primjeri: *krivo gledati, mirno spavati, biti protiv, daleko dotjerati, ići kući pjevajući, ne dati se krstiti, dati se moliti*).

Frazemi mogu po obliku odgovarati i rečenici. Tu se ne misli na skupove riječi s glagolskom rekcijom koji uz lični oblik glagola postaju rečenicom, nego na frazeme kojima je rečenica osnovni strukturni oblik. Rečenica može biti prosta ili složena.

Primjeri frazema koji su oblikom prosta rečenica:

Bog bi ga znao. [tko zna, nitko točno ne zna],

U tom grmu leži zec. [sad je jasno o čemu se radi, sad se vidi uzrok],

To nije mačji kašalj [to nije lak posao, sitica], i sl.

Frazem u obliku složene rečenice može biti neovisno složena rečenica i ovisno složena rečenica.

Primjer frazema u obliku neovisno složene rečenice:

Na jedno uho uđe, a na drugo izade [brzo zaboravljati].

Primjeri frazema u obliku ovisno složene rečenice:

Trla baba lan, da joj prođe dan. [kad se netko bavi uvijek istim pričama],

Tko je jači taj kvači [onaj koji je moćan ili ima vlast da odlučuje],

Što mu je na srcu to mu je na jeziku [što osjeća to govori]²⁷.

---

²⁷ Menac, A. (2007). Hrvatska frazeologija, Zagreb: Knjigra (str. 19)

2. 5. Stil frazema

Kao i leksik pojedinog jezika, i njegova frazeologija se može promatrati s aspekta pripradanja različitim jezičnim stilovima²⁸. Tu razlikujemo ponajprije stilski neutralnu frazeologiju, koja se upotrebljava u svim jezičnim stilovima.

Primjer frazema – stilski neutralna frazeologija:

od jutra do mraka [neprekidno, uvijek, bez prestanka],

kako treba [vrlo dobro, odlično, po pravilima],

biti kratka vijeka [kratko trajati],

pod vedrim nebom [na otvorenom prostoru, na zraku],

od početka do kraja [sve bez izuzetka],

i staro i mlado [svi ljudi, sav svijet], i sl.

Funkcionalni stilovi razlikuju se s obzirom na različit odnos prema nizu jezičnih značajka. Kod funkcionalnih stilova što se tiče frazeologije, najviše se pozornosti daje publicističkome funkcionalnom stilu u kojem se frazemi iznimno često pojavljuju. Taj je stil veoma zanimljiv za utvrđivanje novih frazema jer se u njemu pojavljuje niz „rubnih“ frazema u širem smislu, novih sintagmi koje su tek na putu frazeologije.²⁹

---

²⁸ Menac, A. (2007). Hrvatska frazeologija, Zagreb: Knjigra (str. 19 – 21)

²⁹ Mihaljević, M., Kovačević, B. Frazemi kroz funkcionalne stilove. // Jezik, 1 (2006); str 1

2. 5. 1. Razgovorni funkcionalni stil

Razgovorni funkcionalni stil tipičan je za neusiljeno, svakodnevno usmeno izražavanje.

Primjeri: *izbiti iz glave* [urazumiti koga, osloboditi sebe ili koga loše misli],
praviti se Tošo [praviti se neobaviješten, nevješt neupućen u nešto],
stezati remen [skromnije živjeti],
ima toga za izvoz [u velikim količinama],
s konja na magarca [s boljega na gore],
mlatiti praznu slamu [govoriti jedno te isto ili stalno rješavati iste teme],
krasti bogu dane [ne raditi ništa, ljenčariti],³⁰ i sl.

Još jedna varijanta razgovornog stila jest vulgarni stil kojeg određuju norme dobrog vladanja, naravno prilično rastezljive, no u frazeologiji je taj stil vrlo bogati.

Primjeri frazema vulgarnog stila:

začepi gubicu [prestani govoriti],
izlemati na mrtvo ime [nekoga jako istući],
ići na jetra [ne podnositi koga],
vrane su mu mozak ispile [ne razmišlja, nije pametan],
boli me đon [svejedno mi je],
puca mi prsluk [ne brine se, baš me briga],
pijan kao zemlja [pijan do gubitka svijesti], i sl.

Krajnja varijanta takvog vulgarnog stila je grubo vulgarni stil i on se nalazi „s one strane bontona“ pa mu donedavno u rječnicima obično nije bilo ni mjesta. No, vremena se mijenjaju te se taj stil sve više susreće u književnosti, na sceni i na ekranu, i sve više nalazi mjesta u rječnicima.³¹

---

³⁰ Fink-Arsovski, Ž., Menac, A., Venturin, R. (2003) Hrvatski frazeološki rječnik, Zagreb: Naklada Ljevak

³¹ Menac, A. (2007). Hrvatska frazeologija, Zagreb: Knjigra (str. 19)

Neki frazemi, pored svog osnovnog značenja, pružaju dodatnu informaciju o stavu govornika koji taj frazem rabi te se tako dobivaju dodatna konotativna značenja. Među njima spominjemo konotativno značenje odobravanja, neodobravanja, humora i svečanog tona.

Primjeri frazema konotativnog značenja odobravanja:

čist kao zlato [besprijekoran],
svaka mu čast [odlično],
čuvati kao oči u glavi [vrlo brižljivo čuvati],
dobar kao dobar dan [biti jako dobar].

Primjeri frazema konotativnog značenja neodobravanja:

imati debelu kožu [biti neosjetljiv na uvrede, prijekore, kritiku],
plesati kako drugi svira [raditi po čijoj volji],
sjediti na dvije stolice [podržavati u isto vrijeme dvije suprotne strane, nemati određen stav],
stari lisac (mačak) [iskusan čovjek],
jama bez dna [ono što traži uvijek velike izdatke],
bez glave i repa [nije potpuna i logična cjelina, smušeno],
lijevati ulje u vatru [raspiriti srdžbu, svađu, neprijateljstvo].

Primjeri frazema konotativnog značenja humora:

ne će grom u koprive [onome tko mnogo vrijedi nikad se zlo ne događa],
glavom i bradom [upravo on],
kada vrba groždem rodi [nikad],
mlad kao rosa u podne [onaj čija je mladost prošla],
nije šija nego vrat [to je jedno te isto].

Primjeri frazema konotativnog značenja svečanog tona:

preseliti se u vječnost [umrijeti],
ispratiti na vječno prebivalište [pokopati nekog],³² i sl.

---

³² Menac, A. (2007). Hrvatska frazeologija, Zagreb: Knjigra (str. 19)

2. 5. 2. Književnoumjetnički stil

U književnoumjetničkome funkcionalnom stilu frazemi su česti.

Primjeri:

ne zna ni 'ko pije ni 'ko plaća [pometnja, smušenost u nekoj zajednici],
iz petnih žila [svom snagom],
pa mile pa lale [čas jedno, čas drugo],
sprašim joj metak u čelenku [ubiti nekoga],
krv bu mi pila cjeli život [gnjaviti koga cijelo vrijeme],
u cvijetu mladosti [najljepše doba života],
smotan ko sajla [rastresen, smušen, neorganiziran]³³.

2. 5. 3. Administrativni i znanstveni stil

Frazemi u administrativnome i znanstvenome funkcionalnom stilu pojavljuju se u širem smislu.

Primjeri frazema koji se rabe u administrativnom i znanstvenom stilu:

crno tržište [način kupovanja i prodavanja izvan legalnih običaja i načina],
pranje novca [uvođenje, uključivanje nezakonito stečenog novca],
poduzeti potrebne mjere [izvršiti sve što je potrebno da se postigne cilj]³⁴ i sl.

Takvi su frazemi (ako ih uopće možemo smatrati frazemima) iznimno česti i u administrativnome, a posebno u znanstvenome funkcionalnom stilu.

---

³³ Menac, A. (2007). Hrvatska frazeologija, Zagreb: Knjigra (str. 20)

³⁴ Menac, A. (2007). Hrvatska frazeologija, Zagreb: Knjigra (str. 20)

2. 5. 4. Publicističko funkcionalni stil

Frazemi u publicističkom funkcionalnom stilu pojavljuju se veoma često. U medijima tako česta uporaba frazema nije slučajna jer osim obavijesti, oni nose i veliku izražajnost i specifičnost izraza, što privlači pažnju gledatelja ili čitatelja. Posebno se često frazemi pojavljuju u naslovima.

Primjeri:

Uspjeh nikad ne može doći *preko noći* (VL, 8. 12. 2003)

Svaka bi zabrana štrajka bila otvaranje *Pandorine kutije* (VL, 4. 2. 2003.)

Sanaderov *ples na žici* između partnera, stranke i Vlade (Vj, 18. 3. 2004.)³⁵

Frazemi u novinskim naslovima imaju važnu funkciju privlačenja čitateljeve pozornosti te pobuđivanje njegove želje da kupi novine i pročita članak. Kako bi se ta funkcija zadovoljila, često u frazemima dolazi i do različitih modifikacija i transformacija. Važna značajka frazema u publicističkome funkcionalnom stilu je kršenje načela njihove nepromjenjivosti.

Primjeri:

Možda sam na terenu malo *hladnije glave* od Gorana, no vatra je uvijek unutra. (VL, 2. 2. 2003.)

Najljepše je upasti *u dobro društvo*, ali ako ga nema, onda ga netko mora stvoriti? (VL, 1. 12. 2003.)

Često se u publicističkome funkcionalno stilu zamijeni, tj izostavi neki dio frazema. Time se aludira na frazem, ali se frazem ne navodi u cijelosti.

Primjer:

... dok pojava znamenitih violončela na način „*mačka za rep*“ za profesionalce nije dostojna ni čitanja a prima vista. (VL, 3. 12. 2003.) – potpuni frazem: *povući mačka za rep*

---

³⁵ Mihaljević, M., Kovačević, B. Frazemi kroz funkcionalne stilove. // Jezik, 1 (2006); str 6-7

Prisutnost frazema različita je s obzirom na podžanrove publicističkoga funkcionalnog stila. Tako su frazemi posebno česti u kolumnama, komentarima, športskim i političkim vijestima i sl.

Pripadnost frazeologije jednom jezičnom stilu, a osobito njezina konotativna značenja, nisu nepromjenjivi. Frazeologija tvori sustav u kojem svaki frazem kao element sustava može biti klasificiran po različitim kriterijima. Takve sustave tvori frazeologija hrvatskog jezika u cjelini, ali isto tako frazeologija pojedinih njegovih narječja i dijalekata. Kada se u hrvatskom jeziku rabe frazemi iz nekog hrvatskog dijalekta nazivamo ih frazeološkim dijalektizmima, regionalizmima, čakavizmima ili kajkavizmima. Kada se u suvremenom jeziku rabe frazemi koji se odnose na neku prošlu epohu, nazivamo ih frazeološkim arhaizmima ili historizmima. Oni frazemi koji su tek nedavno ušli u upotrebu nazivamo ih frazeološkim neologizmima. Frazeme posuđene iz različitih jezika nazivamo npr. anglicizmima, risizmima, germanizmima, talijanizmima i sl. Hrvatski frazemi i frazeološki sustav obiluje prošlim i sadašnjim značajkama, mogućnosti mijenjanja samih značajka, obogaćivanja i osiromašivanja sastava i značenja³⁶.

---

³⁶ Menac, A. (2007). Hrvatska frazeologija, Zagreb: Knjigra (str. 19 – 21)

3. Politička retorika i diskurs

Retorika se definira kao dobro strukturirana konverzacija, jasno i razgovjetno izlaganje u kojemu do izražaja dolazi vještina izbora jezičnih oblika i govornih figura tako da govor bude prihvatljiv publici. Termin retorika koristi se naizmjenice s terminima umijeće govora, govorništvo, umješnost, odnosno vještina govorenja.

Umijeće govora ima svoje osobitosti, od kojih je najdominantnija ta da se u (raz)govoru otkriva čovjekova osobnost, njegovo iskustvo i pogled na svijet. Umijeće govora uključuje subjektivnost, dimenziju živog i neponovljivog iskustva.

Retorika je izraz govora, živog jezika, koji je univerzalan medij. Govor predstavlja univerzalni medij zbog toga što angažira sva čovjekova osjetila istodobno – zvukom, slikom, gestama, mimikom, držanjem tijela, osjećajima... Govor otkriva čovjekove stvaralačke potencijale i stoga predstavlja uvijek novo, drukčije iskustvo³⁷.

Diskurs predstavlja komunikaciju – govorenu ili pisanu – koja se sagledava u kontekstu.

Proučavanje političkog diskursa postoji koliko i sama politika. Od Cicerona (1971) do Aristotela (1991) zanimanje se odnosilo na određene metode društvene i političke sposobnosti u dostizanju određenih ciljeva³⁸. Ako pogledamo hrvatsku javnost i politiku, najjače političko oružje trenutno jest politički govor. Pitanje je koliko politika, odnosno političari mogu manipulirati narodom preko govora, odnosno političkog jezika. Smatram da je jačina manipulacije kod dobrog političkog govornika velika. Cilj političarima je prikriti ono negativno u određenim izjavama kako narod ne bi vidio istinu ili užas s kojim se suočava.

Često puta, kako bi prikrili negativnost u izjavama, političari koriste frazeme. Isto tako često puta novinari, kako bi oblatili političare koriste frazeme. U politici korištenje frazema nije nepoznanica, dapače i sama sam se iznenadila u kojoj se količini koriste frazemi u političkom govoru.

---

³⁷ Drezga, V. (2015.) Politička retorika u Hrvatskoj, Despot Infinitus, (str. 11)

³⁸ Wilson, J. Politički diskurs // The Handbook of Discourse Analysis (2012) str. 199-203

4. Politika i frazemi

Predsjedničke i političke (stranačke) kampanje izazovan su test za provjeru govorničkih vještina i lakoće kojom potencijalni predsjednici, stranački zastupnici, odnosno političari izriču svoje poruke te su njihovi istupi posebno zanimljivi zbog poigravanja frazemskim sklopovima.

Često puta u politici govornici ne koriste frazeme koji su u rječnicima već ih „preoblikuju“. Pa tako svako svjesno ili nesvjesno odstupanje od frazeološke norme, odnosno narušavanje čvrste strukture kanonskog oblika ustaljene veze, odnosno onog oblika u kojem je frazem najveći broj puta potvrđen, ali ne i isključivo u rječnicima, smatramo frazemskom modifikacijom.

Modifikacije mogu biti svjesne i dopuštene ako se pojavljuju npr. u šalama, aforizmima, jezičnoj igri ili pak s ciljem da privuku pažnju recipijenata. Isto tako svaki oblik modifikacije narušava stabilnu, čvrstu strukturu, a nerijetko i značenjska obilježja. Upravo zbog aktualnosti razdoblja u kojem nastaju i važnosti osoba koje ih promoviraju takvi modificirani frazemi postaju sastavni dio nacionalne frazeologije. Veliki utjecaj tu imaju mediji koji prenose takve frazeme, odnosno prenose ono što sugovornik izgovori.

Hrvatski se političari često puta koriste metodom povezivanja, odnosno kombiniranja najčešće dvaju frazema koji su semantički ili strukturno slični, a ta se metoda još naziva i kontaminacija.

Primjer kontaminacije³⁹:

- Nadan Vidošević (HRT, 20. 11. 2009.): *ne smije se bacati blato u oči*

Tu vidimo kombinaciju frazema *baciti / bacati prašinu (pijesak) u oči komu* (dovesti koga u zabludu) i *baciti / bacati blato na koga* (klevetati, vrijeđati koga).

---

³⁹ Vidović Bolt, I. Vole li predsjednički kandidati frazeme? // Inovacije u slavenskim jezicima / uredila Barbara Kryzan-Stanojević. Zagreb : Srednja Europa, 2011. str. 60

Govornici u politici često puta koriste i tzv. supstituciju. Supstitucija je zamjena postojeće frazemske sastavnice nekom novom. Ovisno o vrsti riječi supstituirane sastavnice možemo govoriti o imeničkim, glagolskim, pridjevskim, zamjениčkim, priložnim i brojevnim supstitucijama.

Primjer supstitucije⁴⁰:

Bandić modificira zamjenom imeničke sastavnice frazem *udarati / udariti ispod pojasa* imenicom „koljeno“ pa njegov novonastali frazem glasi ovako: *udarati ispod koljena*. S obzirom na učestalost pojavljivanja ovoga leksema u Bandićevim govorima, sigurno će se nova varijanta frazema pojaviti u već ustaljenom sastavu frazema.

Političari se pomoću frazema mogu ironično ograditi, ocijeniti neku situaciju, manipulativno koristiti frazeme ili ih jednostavno koristiti u svrhu slikovitog predočavanja nečega, obično apstraktnih pojmova poput⁴¹:

a) prijetnje: *stavili su mu* što se kaže, *nož pod vrat* jer naravno da premijer ne može dozvoliti da se zbog jedne profesije, u ovom slučaju liječničke, raspadne GSV.

b) grubosti: Dokazi su nestali, a pojavili su se *tragovi koje ni slon u staklarnici ne bi ostavio*.

---

⁴⁰ Vidović Bolt, I. Vole li predsjednički kandidati frazeme? // Inovacije u slavenskim jezicima / uredila Barbara Kryzan-Stanojević. Zagreb : Srednja Europa, 2011. str. 60

⁴¹ Jozić, I., Pon, L., Rakovac, A. Pragmatički i značenjski elementi frazema u tekstnoj vrsti intervju. // Jezikoslovlje 7.1-2 (2006): 153-171

c) požrtvovnosti: Ima mojih kolega koji *bi dali lijevu ruku do lakta*, da su mogli napraviti to, što sam ja imao priliku.

Frazemi mogu biti i izraz afekta kojim se između ostaloga i vrjednuje situacija: „Oba će pasti, a Šeksu želim da *mu se krvi napijem!*“ ili „Jasno, Čavić *laže kao pas.*“, time se vidi da frazemi imaju i emotivnu vrijednost.

U tabeli 2. prikazani su modificirani frazemi koje govornici u politici (predsjednički kandidati, ministri, novinari i sl.) često rabe u raznim intervjuima, javnom govoru i sl.

Tabela 2. Ostali primjeri modifikacija frazema u političkom govoru

Modificirani frazem	Uvriježeni frazem	Značenje frazema
Svi svoje kartice na Jelačić plac	<i>Staviti karte na stol</i>	Otkriti svoje namjere, prestati skrivati svoje namjere
Satare u korijenima	<i>Presjeći u korijenu</i>	Onemogućiti što u samom početku
Uvući u prljavu kampanju	<i>Ući / ulaziti u igru</i>	Uključivati se u rad, počinjati sudjelovati u čemu
Staviti svoj život na panj	<i>Staviti glavu na panj</i>	Izlagati se smrtnoj opasnosti, riskirati život
Biti izrazito politički obojen – samo jednom političkom bojom	<i>Prefarban /premazan svim bojama</i>	Prepreden, prefrigan
Ljudi iz sjene	<i>Biti u sjeni</i>	Biti u položaju drugoga, biti u pozadini nekog utjecajnijeg
Crni oblak	<i>Skupljaju/nadvijaju se crni oblaci</i>	Izraz lošeg raspoloženja
Gledati kroz obojena naočale	<i>Gledati kroz ružičaste naočale</i>	Vidjeti sve optimistično
Imati s nekim ne podmirene račune	<i>Imati s kime račun</i>	Rješavati razmirice
Igrati vrlo otvorenih karata	<i>Otvoriti sve karte</i>	Pokazati što se misli, ne skrivati namjere i misli
Računi su čisti	<i>Čist račun</i>	Jasni, legalni postupci
Ostaviti otvorena vrata na obje strane	<i>Imati otvorena vrata</i>	Dati slobodan pristup

Nekome je voda ušla u uši	<i>Voda je došla do grla/ nosa/ usta/ vrata</i>	Krajnji trenutak u opasnostima
Politička batina može imati dva kraja	<i>Batina ima dva kraja</i>	Kraj okršaja može biti i povoljen i nepovoljan, ne zaboravi da možeš i loše proći
Skrivati se u rupi	<i>Skrivati se u mišjoj rupi</i>	Potpuno se povući, pobjeći pred opasnostima, prestrašiti se
Staviti komu nož pod vrat	<i>Staviti kome nož pod grlo</i>	Dovesti koga u bezizlaznu situaciju
Na daskama	<i>Daske koje život znače</i>	Život u kazalištu kojim je umjetnik opčinjen
Dati lijevu ruku do lakta	<i>Dati ruku u vatru</i>	Jamčiti za koga
Gutati žive žabe	<i>Gutati žabe</i>	Miriti se s čim neugodnim
Izvesti koga na pravi put	<i>Izvesti koga na put</i>	Spremiti za život
Potražiti svoj kruh	<i>Ići trbuhom za kruhom</i>	Ići za sredstvima za život i opstanak
Učiti nešto hladne glave	<i>Sačuvati hladnu glavu</i>	Ostati priseban, ostati hladnokrvan
Bistriti vodu	<i>Mutiti/zamutiti komu vodu</i>	Stvarati kome poteškoće gdje nije očekivao
Pasti na najniže grane	<i>Pasti na niske grane</i>	Srozati se, izgubiti visoki položaj
Biti na ulici	<i>Ostati na ulici</i>	Ostati bez posla, imovine
Gurnuti komu nož u leđa	<i>Zabiti komu nož u leđa</i>	Podmuklo kome zadati udarac

5. Politički frazemski rječnik

Proučavajući novine, youtube isječke i političke kolumne izradila sam mali politički frazemski rječnik. Politički frazemski rječnik sastoji se od uvriježenih frazema koje uglavnom političari te ostali govornici (vezani uz politiku) koriste u političkom govoru.

Tabela 3. Prikaz političkog frazemskog rječnika

<i>Frazem</i>	Primjeri frazema korišteni u političkom govoru	Značenje uvriježenog frazema
<i>biti (naći se) u slijepoj ulici</i>	Most je završio <i>u slijepoj ulici</i> Hrvatske.	ostati bez posla, biti izbačen iz stana, ne imati izlaz iz neke situacije
<i>baciti / bacati ljagu</i>	Ali ne možete <i>baciti ljagu</i> na čovjeka koji je radio zakonito svoj posao.	osramotiti nekog, oblatiti nečiji ugled
<i>baciti na koljena</i>	Ova tragedija nas neće <i>baciti na koljena</i> .	upropastiti, dovesti do sloma
<i>biti kao prst i nokat</i>	Karamarko je s MOL-om <i>kao prst i nokat</i> , a iza svega se skriva novac.	biti u prijateljstvu, biti nerazdvojan
<i>biti na čelu</i>	Zoran Milanović ne smije više <i>biti na čelu</i> SDP-a.	biti vođa, predvoditi što
<i>biti na dobrom (pravom) putu</i>	Rast BDP-a pokazatelj je da je Vlada na <i>dobrom putu</i> .	napredovati prema pozitivnim rezultatima
<i>biti na visini zadatka</i>	Ministri nisu <i>na visini</i> svog zadatka.	biti izvrstan, biti visoke vrijednosti
<i>biti od koristi</i>	Drago nam je što nekoga inspiriramo i rado ćemo <i>biti od koristi</i> .	biti koristan

Frazem	Primjeri frazema korišteni u političkom govoru	Značenje uvriježenog frazema
<i>biti svakom loncu poklopac</i>	Ministar Matić <i>svakom loncu</i> želi <i>biti poklopac</i> .	morati svemu dati svoj komentar, upletati se u svaki razgovor, miješati se u sve
<i>biti u igri</i>	Neću u politiku, neću <i>biti</i> više u <i>igri</i> .	aktivno sudjelovati u radu, biti sudionik čega
<i>biti u krivu</i>	Oni koji su u HDZ-u govorili da će imati 20 mandata razlike sada vide da su <i>bili u krivu</i> .	nemati pravo, imati pogrešan stav
<i>brinuti tuđu brigu</i>	Ne <i>brinite tuđu brigu</i> i fokusirajte se na svoj posao.	ne miješajte se u tuđe probleme
<i>Čist račun</i>	Potrebni su <i>čisti računi</i> između Hrvatske i Srbije.	jasni, riješeni odnosi
<i>čitati kao otvorenu knjigu</i>	Znači, prema premijerovim riječima šef oporbe ne samo da je manipulator, nego je prozirni manipulator, kojega on, Milanović, <i>čita kao otvorenu knjigu</i> .	jasno je što (tko) smjera
<i>čovjek od djela</i>	Ja sam <i>čovjek od djela</i> , zato idemo raditi.	poduzetan čovjek, izuzetno aktivan čovjek
<i>čudom se čuditi</i>	Opet, nemojte <i>se čudom čuditi</i> , ako na sljedećem skupu premijer pronađe drugi fokus.	iščuđivati se, jako se čuditi
<i>čuvati kao kap vode na dlanu</i>	Jedinstvo stranke treba <i>čuvati kao kap vode na dlanu</i> .	biti pažljiv prema kome, pažljivo čuvati koga, čuvati kao najveću dragocijenost

<i>Frazem</i>	Primjeri frazema korišteni u političkom govoru	Značenje uvriježenog frazema
<i>daleko dogurati</i>	Ako Zoran Milanović i njegovi nastave dalje po svome, SDP i uopće lijeva, alternativna, zasad oporbena opcija, neće <i>daleko dogurati</i> .	postići uspjeh, zauzeti visoki položaj
<i>dati sve od sebe</i>	Ja ću <i>dati sve od sebe</i> da izaberemo najboljeg.	činiti sve što je u čijoj mogućnosti, maksimalno se založiti da bi se ostvario kakav cilj
<i>dati vjetar u leđa</i>	Današnja odluka mogla bi oporbenom HDZ-u <i>dati vjetar u leđa</i> .	povoljne (poticajne) okolnosti
<i>desna ruka</i>	Bila je <i>desna ruka</i> Carle del Ponte u lažnom optuživanju Oluje kao zločinačkog pothvata i izmišljala je i uveličala pojedinačne zločine koje su Hrvati učinili u obrani.	pomoćnik, potpora, oslonac
<i>dijeliti šakom i kapom</i>	Bandić <i>dijeli šakom i kapom</i> svuda, a sve nas je opalio po džepovima.	davati drugima mnogo, ne škrtariti, rasipati se novcem
<i>dizati do neba</i>	Poslovni ljudi sada <i>dižu glas do neba</i> kada su ugroženi njihovi poslovni interesi.	pretjerano hvaliti, uzvisivati, oduševljavati
<i>do krajnjih granica</i>	Političari su nas zadužili <i>do krajnjih granica</i> .	mного, strahovito, u najvećoj mjeri, koliko god je moguće
<i>dobitna kombinacija</i>	MOST i koalicija Hrvatska raste bi bili <i>dobitna kombinacija</i> za Hrvatsku.	jamstvo za uspjeh, splet povoljnih okolnosti

<i>Frazem</i>	Primjeri frazema korišteni u političkom govoru	Značenje uvriježenog frazema
<i>doći glave</i>	Dio SDP-ovaca misli da bi, novi šef zagrebačkog SDP-a, Bernardić mogao Milanovića <i>doći glave</i> .	upropastiti koga
<i>doći na čelo</i>	Ne može netko s takve pozicije <i>doći na čelo</i> zemlje.	zauzeti vodeće mjesto, preuzeti vodstvo
<i>doći na zelenu granu</i>	Hrvatska će <i>doći na zelenu granu</i> .	popraviti svoj položaj, oporaviti se od gubitka, napokon uspjeti
<i>dolaziti do izražaja</i>	Ta nezainteresiranost, nestručnost i manjak kvalitetnih operativnih kadrova u toj grani diplomacije su naročito <i>dolazili do izražaja</i> kad su u pitanju bili pokušaji ozbiljnijeg američkog investiranja u našoj zemlji koji su uglavnom neslavno završavali.	isticati osnovne osobine (ponekad i u negativnom smislu), biti zapažen
<i>došlo je do grla</i>	Nema se što više čekati, <i>došlo je do grla</i> .	dosadilo, dozlogrdilo je komu što
<i>držati jezik za zubima</i>	Josip Leko: „ <i>Držati jezik za zubima</i> , kad god je to moguće.“	šutjeti, suzdržavati se od govorenja
<i>držati konce u rukama</i>	Najbolje je raspisati izbore, premijer više ne <i>drži konce u rukama</i> .	imati dobar uvid u situaciju, vladati situacijom
<i>dužan kao Grčka</i>	Neki naši ministri <i>dužni su kao Grčka</i> .	dužan na sve strane, pun dugova
<i>grižnja savjesti</i>	Bez <i>grižnje savjesti</i> glasat ću protiv Karamarka.	kajanje, žaljenje zbog učinjenoga zla ili propusta

<i>Frazem</i>	Primjeri frazema korišteni u političkom govoru	Značenje uvriježenog frazema
<i>gutati knedle</i>	Na Otvorenom HRT-a je vidio prilog iz Bujice i poludio, <i>gutaio knedle</i> i još jednom potvrdio da je politički mrtvac i najobičniji brabonjak iz Milanovićeve guze.	ne reagirati na stalne prigovore, osjećati ozlojeđenost, gušiti u sebi osjećaj uvrede
<i>ići do kraja</i>	Sanader je trebao <i>ići do kraja</i> .	ne povlačiti se, uporno nastavljati, dovršiti započeto bez obzira na posljedice
<i>ići glavom kroz zid</i>	Ja mogu reći da mi nismo HDZ i nećemo <i>ići glavom kroz zid</i> .	htjeti silom svladati nesavladivu prepreku, biti pretjerano uporan, uzalud se truditi
<i>ići trbuhom za kruhom</i>	Znači sve ove mjere Ministarstva poduzetništva moraju biti iskorištene upravo na ovom području kako bi se stanovništvo zadržalo, a ne da odlaze <i>trbuhom za kruhom</i> .	morati napustiti zavičaj u potrazi za poslom, otići iz nužde u tuđinu
<i>igrati otvorenih karata</i>	U HDZ-u se počelo <i>igrati otvorenih karata</i> .	otvoreno postupati, ne skrivati svoje namjere
<i>iks puta</i>	Premijer Milanović je <i>iks puta</i> dao znati i scenaristima barbarstva i performerima privitivizma u RH da ih se ne boji.	mnogo puta, nebrojeno puta, ne zna se koliko puta
<i>imati na duši</i>	Zorane Milanoviću, Ivo Josipoviću, Josipe Leko - <i>na duši imate</i> maloljetnog branitelja i zatočenika srpskih koncentracijskih logora!	biti kriv za čiju nesreću

<i>Frazem</i>	Primjeri frazema korišteni u političkom govoru	Značenje uvriježenog frazema
<i>imati putra na glavi</i>	Veliki broj političara u HDZ-u <i>ima putra na glavi.</i>	osjećati se krivim za što, biti umiješan u što loše, ne biti posve nedužan, sudjelovati u sumnjičavim poslovima
<i>ispasti iz igre</i>	HDZ je <i>ispao iz igre.</i>	prestati sudjelovati u čemu, biti izbačen
<i>ispod časti je</i>	Želim i volim raditi pa mi ni oličiti stan nije <i>ispod časti</i> , što god neki mislili o tome.	ne pristoji, ne priliči
<i>istini za volju</i>	<i>Istini za volju</i> , niti jedna međunarodna institucija ne očekuje toliki rast BDP-a za Hrvatsku.	ako želimo reći istinu, iskreno govoreći, da budem iskren
<i>iz dana u dan</i>	Hrvatska se s ovom vladom, <i>iz dana u dan</i> , sramoti	svakim danom, neprekidno
<i>iza leđa</i>	Kajin ne radi <i>iza leđa</i> , iskreno je rekao što misli.	u potaji, s lošim namjerama (govoriti)
<i>izbaciti iz kolosijeka</i>	Posrijedi je jedan nezreli pokušaj određenih krugova i pojedinaca koji bi me htjeli <i>izbaciti iz kolosijeka</i> i iživcirati me.	zbuniti koga, dovesti u pomutnju, izbaciti koga iz normalnoga stanja
<i>izgubiti / gubiti kompas</i>	Ljevica je <i>izgubila kompas</i> i postala gora od desnice.	postupati na neuobičajen način, čudno se ponašati, gubiti orijentaciju

<i>Frazem</i>	Primjeri frazema korišteni u političkom govoru	Značenje uvriježenog frazema
<i>izvući / izvlačiti deblji kraj</i>	Izvori iz vrha stranke potvrđuju da bi ovoga puta <i>deblji kraj</i> mogao <i>izvući</i> šef HDZ-ova kluba zastupnika Andrija Hebrang, kojega se s Medikolom osobno povezuje, ali i preko njegova prijatelja Većeslava Bergmana.	proći gore od ostalih, nastradati
<i>jasno i glasno</i>	<i>Jasno i glasno</i> sam rekao, dok sam ja premijer, referendum o ćirilici neće biti.	otvoreno, potpuno jasno
<i>jasno kao dan</i>	<i>Jasno je kao dan</i> , Bandić je HDZ-ov kandidat.	potpuno jasno, nedvojbeno
<i>jedno s drugim</i>	Tomislav Karamarko mora odlučiti hoće li se baviti javnim ili privatnim poslom, <i>jedno s drugim</i> ne može ići.	sve zajedno, malo jedno malo drugo
<i>jedno te isto</i>	Već pola godine ponavljam <i>jedno te isto</i> , a to da je premijer najodgovornija osoba u zemlji.	jednako, bez razlike
<i>kako bog zapovijeda</i>	Mi Hrvati moramo ustrojiti gospodarstvo <i>kako bog zapovijeda</i> .	dobro, kako treba, kako se očekuje
<i>kapa dolje</i>	<i>Kapa dolje</i> , spasili ste obraz istočne Europe.	svako poštovanje, treba iskazati poštovanje
<i>kola su krenula nizbrdo</i>	Koaliciji Hrvatska raste posljednjih <i>su</i> dana <i>kola</i> definitivno <i>krenula nizbrdo</i> .	stvari su se počele loše odvijati
<i>krajnje je vrijeme</i>	<i>Krajnje je vrijeme</i> da se građane prestane maltretirati.	zadnji je čas, valja požuriti

<i>Frazem</i>	Primjeri frazema korišteni u političkom govoru	Značenje uvriježenog frazema
<i>krasti bogu dane</i>	Pa ako Milanović dosita ne radi ništa, ako vrti palčevima i <i>krade bogu dane</i> , što se Kosor oko toga toliko uzbuđuje?	dangubiti, ljenčariti, ne baviti se ničim korisnim, gubiti vrijeme
<i>krenuti/kretati u napad</i>	Milanović i SDP <i>kreću u napad</i> na Karamarka i HDZ.	krenuti u osvajanje novih područja djelovanja, pokušati proširiti svoj utjecaj, pokrenuti inicijativu
<i>kruh bez motike</i>	Ako se želi <i>kruha bez motike</i> , onda je najbolje biti svećenik.	život bez naporna rada, život bez naprezanja
<i>kupiti / kupovati mačka u vreći</i>	Oni nemaju pojima kakvog <i>mačka u vreći</i> zapravo kupuju.	kupovati naslijepo
<i>linija manjeg (najmanjeg) otpora</i>	Međutim, to je lakši put, to bi bila <i>linija manjeg otpora</i> .	najlakši put za izbjegavanje teškoća
<i>lome se koplja</i>	Visina mirovina je političko pitanje, oko kojeg će se <i>lomiti koplja</i> .	voditi žestoku raspravu
<i>lov u mutnom</i>	Moja vlada uvodi red protiv <i>lova u mutnom</i> .	nastojati se snaći na brzinu, na tuđi račun, iskoristiti nejasne propise
<i>luk i voda</i>	Sad je kampanja, ali morate priznati da su naše kampanje <i>luk i voda</i> s obzirom na HDZ i ostale stranke.	nešto bezvrijedno
<i>ljudi iz sjene</i>	<i>Ljudi iz sjene</i> vladaju Hrvatskom.	iz pozadine, oni koji su neprimjetni, koji se drže daleko od javnosti

<i>Frazem</i>	Primjeri frazema korišteni u političkom govoru	Značenje uvriježenog frazema
<i>mačji kašalj</i>	Čini mi se da su Crnojine prijetnje registrima bile <i>mačji kašalj</i> za ono što nam sprema Hasanbegović.	mala stvar, sitnica, nešto zanemarivo
<i>manje-više</i>	Konflikti će se uskoro riješiti, to je <i>manje-više</i> izvjesno da će se ljudi moći početi vraćati kućama.	uglavnom, pretežno
<i>mirne duše</i>	Kako Josipović može <i>mirne duše</i> spavati u stanu koji je otet židovskoj obitelji?	lako, bez teškoća, jednostavno
<i>na kapaljku</i>	Zoran Milanović se nakon izbora pojavljuje <i>na kapaljku</i> .	oskudno, rijetko se pojavljuje
<i>na koncu konca</i>	Znam da je, <i>na koncu konca</i> , komotnije kazati: nacional-populizam.	naposljetku, konačno, na kraju
<i>na kraju krajeva</i>	<i>Na kraju krajeva</i> vidjeli ste demantij MOL-a i osnovna teza je bila da je iz firmi s Cipra, koje su MOL-ove firme, isplaćena provizija na račun gospodina Ježića.	kad se dobro promisli
<i>na prvu loptu</i>	SDP je, dakle, odlučio ne nasjesti <i>na prvu loptu</i> .	bez razmišljanja, otprve
<i>naći zajednički jezik</i>	Moramo <i>naći zajednički jezik</i> radi interesa naših građana	naći / nalaziti zajedničko stajalište, razumjeti jedno drugo, uzajamno se shvatiti, moći mirno zajedno razgovarati

<i>Frazem</i>	Primjeri frazema korišteni u političkom govoru	Značenje uvriježenog frazema
<i>napuniti džep</i>	"Hrvatskoj je potreban", rekla je, "novi dan neovisnosti i to neovisnosti od loše politike i zlih političara kojima je jedini cilj <i>napuniti vlastiti džep</i> ."	zaraditi mnogo novaca, obogatiti se
<i>ne biti ni do koljena</i>	HDZ je stranka koja baulja, nisu nam <i>ni do koljena</i> .	ne biti dorastao, biti znatno gori od koga, manje vrijediti
<i>ne dolazi u obzir</i>	Ako ćete s nama, Milanović i Plenković <i>ne dolaze u obzir</i> , premijer može biti samo Petrov.	neostvarivo, neprihvatljivo je
<i>nebo i zemlja</i>	Razlika je ogromna, kao nebo i zemlja.	u najvećem stupnju, u velikoj mjeri razlikovati se
<i>ni govora</i>	O rušenju Milanovića, nema <i>ni govora</i> .	ne dolazi u obzir
<i>ni kriv ni dužan</i>	Arbitražni sud se nalazi u neugodnoj situaciji, možda <i>ni krivi ni dužni</i> , no nemam odgovor kako se oni osjećaju.	bez ikakve krivnje, bez pravog razloga
<i>ni pod koju cijenu</i>	<i>Zato se ni pod koju cijenu</i> ne smije dozvoliti dolazak Milanovića na vlast.	nikako, ni na koji način, ni u kom slučaju
<i>nužno zlo</i>	Zoranu Milanoviću su u politici žene samo ukras ili nužno zlo.	ono što se neda ili ne može izbjeći
<i>obećavati brda i doline</i>	SDP <i>obećava brda i doline</i> , a Zoran Milanović pokušao je razbiti MOST!	obećati ono što se ne može ispuniti
<i>obilo se / obit će se o glavu</i>	<i>Obit će se o glavu</i> onima koji vrše pritisak, to nas samo jača.	osvetilo se komu što

<i>Frazem</i>	Primjeri frazema korišteni u političkom govoru	Značenje uvriježenog frazema
<i>očitati bukvicu</i>	Zoran Milanović sazvaao je konferenciju za novinare u Banskim dvorima kako bi <i>očitao bukvicu</i> medijima koji su zaboravili što je to profesionalno novinarstvo.	prekoriti, izgrditi koga, uputiti zamjerke
<i>od jutra do mraka</i>	Radit će, nadobudno obećavaju, <i>od jutra do mraka</i> .	čitav dan
<i>od krvi i mesa</i>	Ljudi smo <i>od krvi i mesa</i> , niti bolji, niti lošiji.	običan, sa svim ljudskim osobinama (slabostima)
<i>od tog brašna neće biti kruha</i>	Bojim se da <i>od tog brašna</i> na političkoj sceni <i>neće biti</i> puno <i>kruha</i> ako glavni pekari ne promijene recept.	od toga neće biti ništa, to nije ostvarivo
<i>odskočna daska</i>	Dakle, do sada nitko nije primljen, a kada bude, to će biti po natjecajima, koji su uvijek u određenoj mjeri diskrecijski, ali ne na način da se potkradaju ljudi i njihovo povjerenje i da se služba koristi kao <i>odskočna daska</i> za zapošljavanje rođaka i prijatelja u drugim državnim službama, za koje inače treba natjecaj.	sredstvo pomoću kojega se pokuša postići neki cilj, položaj koji služi kao sredstvo za napredovanje
<i>okrenuti / okretati leđa</i>	Ovo je stranka u kojoj možete <i>okrenuti leđa</i> svojim kolegama na trenutak, sigurni da će sve biti u redu.	iznevjeriti, prekinuti odnos
<i>okretati kaput</i>	Milanović ne treba na brzinu <i>okretati kaput</i> jer je na poziciju već došao <i>okrenuta kaputa</i> .	promijeniti uvjerenja prema prilikama, biti prevrtljiv

<i>Frazem</i>	Primjeri frazema korišteni u političkom govoru	Značenje uvriježenog frazema
<i>ostao je gorak okus</i>	<i>Ostao je gorak okus</i> nakon što je članstvo dalo sve od sebe i motiviralo glasače, a napravljene su strateške pogreške tijekom razgovora s Mostom.	ostao je trag nezadovoljstva
<i>ostaviti na cjedilu</i>	SDP više nikad neće radnike <i>ostaviti na cjedilu</i> .	biti prevaren u svojim očekivanjima, ostati s neispunjenim nadama
<i>otići u dim</i>	Sve što smo radili, <i>otišlo je u dim</i> .	nestati bez traga, potpuno se izgubiti, isčeznuti
<i>biti (naći se) u istoj kaši</i>	Na kraju dana, svu su u <i>istoj kaši</i> .	biti u istoj neprilici
<i>pandorina kutija</i>	Ne mislim da se radi o otvaranju <i>Pandorine kutije</i> , iako je na njezinu dnu nada.	skrivena nevolja koje mogu naglo izbiti na površinu, izvor svih zala
<i>ploviti punim jedrima</i>	Vlada počinje raditi i <i>ploviti punim jedrima</i> .	djelovati svom snagom, postizati velike rezultate
<i>pobrkati lončiče</i>	On očito želi kompromitirati HDZ i Domoljubnu koaliciju s time što je i HČSP u toj koaliciji, ali tu je kao i obično potpuno <i>pobrkao lončiče</i> .	krivo prosuditi
<i>pod hitno</i>	Hrvatske branitelje se zatvara <i>pod hitno</i> .	žurno, najhitnije, kao prvu stvar
<i>pod svaku cijenu</i>	Zoran Milanović <i>pod svaku cijenu</i> i svim sredstvima pokušava zadržati vlast.	svakako, na svaki način, u svakom slučaju

Frazem	Primjeri frazema korišteni u političkom govoru	Značenje uvriježenog frazema
<i>poduzeti / poduzimati korake</i>	Moja će zemlja <i>poduzeti sve nužne korake</i> jer će u tom slučaju izbjeglice i migranti biti usmjereni prema toj zemlji.	unaprijed organizirati, osigurati sve što je potrebno
<i>podvući crtu / liniju</i>	Srbija i Hrvatska morale su <i>podvući crtu</i> i početi s „pravim poslovima“.	prestati se baviti nečim što je dugo opterećivalo koga, završiti ono što je bilo problematično
<i>pokazati / pokazivati pravo lice</i>	Božo Petrov me razočarao, a Milanović <i>pokazao pravo lice</i> .	razotkriti svoju pravu narav (neugodnu)
<i>pokrenuti s mrtve točke</i>	Bitno je stvari <i>pokrenuti s mrtve točke</i> i ne miriti se s postojećim stanjem jer je ono ne samo zabrinjavajuće nego i opasno.	prevladati zastoj, ponovo pokrenuti zapostavljena pitanja
<i>pokusni kunić</i>	Izvrgnuli ste nas eksperimentu, a cijelu hrvatsku javnost tretirali ste kao <i>pokusne kuniće</i> .	osoba koja drugima služi da se na njoj nešto provjeri
<i>pomaknuti se s mjesta</i>	HDZ je u ovih 25 godina ipak promijenio četiri predsjednika, što milom što silom, što znači da se makar malo <i>pomaknuo s mjesta</i> .	napredovati, razviti se u pozitivnom pravcu
<i>potonuti do dna</i>	Nećemo <i>potonuti do dna</i> , ali najveći je problem što stojimo na mjestu.	propasti, biti moralno i ekonomski uništen
<i>praviti od muhe slona</i>	Ponekad i mediji prave od muhe slona.	preuveličavati, od sitnice napraviti veliki problem
<i>prebaciti preko leđa</i>	Nije bilo lako biti u SDP-u 90-ih. Ja sam sve to <i>preko svojih leđa prebacio</i> .	pretrpjati u životu nešto

<i>Frazem</i>	Primjeri frazema korišteni u političkom govoru	Značenje uvriježenog frazema
<i>prebacivati lopticu</i>	<i>Prebacivanje loptice</i> krivice na nekog drugog ne pali jer su dokumenti jasni.	prebacivati odgovornost na druge
<i>prelaziti granice</i>	Nezaposlenost u Hrvatskoj <i>prelazi granice</i> .	pretjerati, činiti nešto nedopustivo
<i>prelila se čaša</i>	Dosta mi je više toga, <i>prelila mi se čaša</i> .	ne može se više to trpjeti, to je prešlo svaku mjeru
<i>premostiti jaz</i>	Jedini način da se <i>premosti jaz</i> u percepcijama jest da se pogledaju empirijski nalazi o funkcioniranju tržišta u Hrvatskoj.	svladati prepreke
<i>preuzeti kormilo</i>	HDZ je spreman <i>preuzeti kormilo</i> države.	preuzeti vlast, biti na vlasti, upravljati nečim
<i>prodavati maglu</i>	Premijer Milanović tri godine <i>prodaje maglu</i> , zna da će ispasti negativac i zato traži show.	davati lažna obećanja, pripovjedati kojekave izmišljotine
<i>provoditi što u djelo</i>	Četiri godine uporno smo pokušavali <i>provesti u djelo</i> filozofiju koja kaže – tamo gdje je žnjora, nema žnjore.	otvariti neku zamisao, realizirati neki plan
<i>rame uz rame</i>	Zna se tko je bio <i>rame uz rame</i> sa svojim braniteljima, cijeli Mostar zna.	jedan uz drugoga, zajedno, složno
<i>razbježati se kao rakova djeca</i>	<i>Razbježali su se</i> nakon izbora <i>kao rakova djeca</i> .	razbježati se na sve strane, otići svatko na svoju stranu

<i>Frazem</i>	Primjeri frazema korišteni u političkom govoru	Značenje uvriježenog frazema
<i>sačuvati hladnu glavu</i>	Budući da građani u strahu ostavku doživljavaju kao bježanje s broda koji tone, <i>valja sačuvati hladnu glavu</i> jer vruće glave na ovim prostorima mogu posijati paniku i stvoriti nepotrebne nepravilike.	ostati priseban, sačuvati prisebnost
<i>sjediti / čekati skrštenih ruku</i>	Mi sigurno nećemo mjesecima <i>čekati skrštenih ruku</i> da se oni izživljavaju nad voljom građana.	ne raditi ništa, ne poduzimati ništa
<i>skinuti masku</i>	Drago mi je da su se SDP-ovci ovako javno pokazali i <i>skinuli</i> napokon <i>maske</i> s lica.	razotkriti skrivene misli, pokazati se u pravom svjetlu
<i>skočiti u bunar za kim</i>	Ona bi <i>skočila u bunar</i> za Tomašićem.	sve bi napravio/la za nekog
<i>stati na kraj</i>	Sanader i njegova obrana kazali su da ih je dočekao Čobankovićev iskaz u medijima i to je nešto čemu se mora <i>stati na kraj</i> .	učiniti da prestane štetna djelatnost
<i>stati na kraj</i>	<i>Stati ću na kraj</i> protuzakonitom prijavljivanju zbog ostvarivanja materijalne i političke koristi.	onemogućiti, spriječiti, učiniti da prestane štetna djelatnost
<i>stati na loptu</i>	I Karamarko i Milanović bi ponekad trebali <i>stati na loptu</i> , ali očito je da su u kampanji.	smiriti strasti, zaustaviti prenaplenu zaključivanja
<i>staviti točku na i</i>	Konkretna rješenja očekujem do kraja idućeg tjedna, treba staviti <i>točku na i</i> .	završni čin, vrhunac svega, efektan završetak

<i>Frazem</i>	Primjeri frazema korišteni u političkom govoru	Značenje uvriježenog frazema
<i>staviti / stavljati naglasak</i>	Članovi žele <i>staviti</i> jači <i>naglasak</i> na pitanja poput ekonomske stabilnosti, zdravstva te građanskog odgoja i vjeronauka u školama.	posebno naglasiti, osobito istaknuti
<i>stavljati pred gotov čin</i>	HDZ odugovlačenjem ustavnih promjena želi javnost <i>staviti pred gotov čin</i> .	obavljati što bez prethodna dogovora sa zainteresiranom osobom, a tek tada je obavijestiti / obaviještavati
<i>steže se obruč</i>	Mesić je nervozan jer je svjestan da <i>se obruč</i> sve više <i>steže</i> .	vrši se pritisak
<i>strpati / trpati u isti koš</i>	Ne treba sva brodogradilišta <i>trpati u isti koš</i> .	poistovjećivati
<i>sve su lađe potonule</i>	Lako je danas glumiti pravednika kad su ti <i>lađe potonule</i> .	našao se u beznadnom položaju
<i>svesti / svoditi na zajednički nazivnik</i>	Ako se svjetonazorski razlikuju, onda je još potrebnije da sjednu i neke stvari probaju <i>svesti na zajednički nazivnik</i> .	uskладiti, ujednačiti štogod različito, dogovoriti se
<i>štiti (čuvati) leđa</i>	HDZ ne može ovladati represivnim aparatom koji doživljava na preddemokratski način i to ih strahovito frustrira jer bez toga ne vide smisao vlasti jer to im <i>štiti leđa</i> u nečasnim radnjama bez kojih ta stranka ne funkcionira.	braniti nekoga od iznenadnog napada
<i>taj film nećeš gledati</i>	Taj film, nažalost nećete gleedati.	to se neće dogoditi, od toga neće biti ništa

<i>Frazem</i>	Primjeri frazema korišteni u političkom govoru	Značenje uvriježenog frazema
<i>tapkati na mjestu</i>	Bez reforme ustava ostajemo <i>tapkati na mjestu</i> .	ne razvijati se, ne napredovati, ne nalaziti rješenja
<i>tapkati u mraku</i>	Vukovar više neće <i>tapkati u mraku</i> .	ne nalaziti se, ne nalaziti rješenja, ostajati u neizvjesnosti, ne pomicati se s mjesta
<i>tjerati mak na konac</i>	Loš je tajming za ovakve poteze, jer ako su postojale neke sumnje, trebalo je to riješiti prije mjesec dana, a ne sad pred izbore <i>tjerati mak na konac</i> .	biti krajnje nepopustljiv, tvrdoglavo braniti svoj stav
<i>tražiti dlaku u jajetu</i>	Ne treba <i>tražiti dlaku u jajetu</i> .	ulaziti i u najsitnije detalje da bi se pronašla kakva greška, cjepidlačiti
<i>tvrd orah</i>	OraH neće pobijediti, SDP je uvijek bio i ostat će <i>tvrd orah</i> .	nepopustljiv, stranka izrazito čvrstih principa
<i>u četiri oka</i>	Moja je poruka da se razgovori <i>u četiri oka</i> ne preporučavaju, to je osnovna abeceda državnštva, naravno ako radite u interesu svoje države i ako ne cinkarite.	nasamo, bez svjedoka, u povjerenju
<i>u pravi čas</i>	Izašao je u <i>pravi čas</i> da se s Jadrankom Kosor pridruži SDP-u.	u pravom trenutku, u pravo vrijeme
<i>u punom jeku</i>	Kampanja za predsjednika SDP-a je <i>u punom jeku</i> .	na najvišem stupnju razvitka, u punom zamahu

<i>Frazem</i>	Primjeri frazema korišteni u političkom govoru	Značenje uvriježenog frazema
<i>u svakom slučaju</i>	<i>U svakom slučaju sve je bolje od novih izbora.</i>	svakako, kako bilo da bilo
<i>uhvatiti se u koštac s čim</i>	Sva dosadašnja istraživanja također pokazuju da nas ljudi vide kao stranku koja je najspremnija <i>uhvatiti se u koštac s</i> korupcijom.	započinjati odlučnu borbu, oštro se sukobiti / sukobljavati
<i>uzimati danak</i>	Politička kriza je počela <i>uzimati danak</i> .	neopravdano kažnjavati, nanositi štetu, silom nametati mjere
<i>vratiti / vraćati milo za drago</i>	Najgora politika je <i>vraćati drugome milo za drago</i> .	uzvraćati jednako oštrim (ružnim) postupkom (riječima)
<i>vući konce</i>	HDZ je kamion, ne može Željka Markić <i>vući sve konce</i> .	imati sve pod kontrolom, nailaziti na rješenja
<i>za dlaku</i>	Ivo Sanader uspio ga je <i>za dlaku</i> pobijediti, ali Milanović je za SDP postigao nikad bolji rezultat.	za vrlo malo pobijediti
<i>začarani krug</i>	Poslana je loša predizborna poruka da oni koji se ne slažu dok nisu ni došli na vlast, to neće moći ni na vlasti kada upadnu u <i>začarani krug</i> podjele fotelja.	beziplazan položaj, situacija koja se neprestano ponavlja, nešto iz čega nema izlaza
<i>zakuhati kašu</i>	To je dvojka koja je <i>zakuhala kašu</i> Karamarku.	prirediti veliku neugodnost komu, dovesti u težak položaj nekoga

<i>Frazem</i>	Primjeri frazema korišteni u političkom govoru	Značenje uvriježenog frazema
<i>živjeti kao bubreg u loju</i>	Neki političari <i>žive kao bubreg u loju</i> .	živjeti u blagostanju, bogati živjeti
<i>žrtveno janje</i>	S druge strane, Zoranu Milanoviću Čačić treba kako bi bio <i>žrtveno janje</i> i osoba na koju će se slijevati sve negativne kritike javnosti na račun rada i učinkovitosti Vlade.	čovjek koji mora ispaštati umjesto drugih, žrtva

6. ZAKLJUČAK

Frazemi, kako u političkoj retorici, tako i u publicističkom funkcionalnom stilu priopćuju informaciju i oblikuju neki stav. Frazemima se lakše i brže plijeni pažnja slušaoca odnosno recipijenta i uspostavlja se kontakt s primateljem informacija. Poruka poslana frazemom jasnija je i ugodnija (kada se želi izreći neka negativnost).

U raznim političkim kampanjama, ali i u slobodnim javnim priopćenjima političari svjesno ili nesvjesno poigravaju se frazemima. Ponekad je ta igra zanimljiva i vesela jer se razbija monotonija „običnog govora“, a ponekad se desi i da političari upotrijebe određeni frazem u krivo vrijeme te se ta igra smatra smješnom, ponekad i podrugljivom. Zato je veoma važno da svaki političar, ukoliko koristi frazeme u svojem govoru, najprije razmotri značenje frazema kako bi ga upotrijebio u pravo vrijeme.

7. LITERATURA

Knjige:

- Drezga, V. (2015) Politička retorika u Hrvatskoj, Zagreb : Despot
- Fink-Arsovski, Ž., Menac, A., Venturin, R. (2003) Hrvatski frazeološki rječnik, Zagreb: Naklada Ljevak
- Menac, A. (2007) Hrvatska frazeologija. Zagreb : Knjigra

Radovi u časopisima:

- Blagonić, S. Tko ždere u hrvatskoj politici? : medijske reprezentacije janjetine u političkom diskursu // Nova Istra. 19 (2014), 3/4(50) ; str. 245-250
- Hercigonja-Mikšik, E. Značenjska dekonstrukcija političko-poslovnog govora. // Kolo (1995). 23 (2013), 1/2 ; str. 130-144
- Kišiček, G. Usporedba ženske i muške retorike u politici. // Govor. 25 (2008), 2 ; str. 189-201
- Lužina, J. Fragmenti političkog diskursa : posve slučajan izbor. // Nova Istra. 19 (2014), 3/4(50) ; str. 274-281
- Lalić, D. Retorika premijera Milanovića : od demokratskoga do ekskluzivnog govora. // Političke analize. 4 (2013), 13 ; str. 23-30
- Mihaljević, M., Kovačević, B. Frazemi kroz funkcionalne stilove. // Jezik, 1 (2006); str 6-7
- Švabić, Š. Mitologije kao konstitutivan element suvremenog političkog diskursa. // Polemos. 7 (2004), 1/2(13/14) ; str. 177-192
- Škara, D. Uporaba pučke frazeologije u suvremenom jeziku : (strategija prizivanja autoriteta tradicije) // Govor (Zagreb). 11 (1994), 1 ; str. 41-50

Mrežna stranica:

- Hrvatski jezični portal [Internet] Dostupno na:
<http://hjp.znanje.hr/index.php?show=search> [pristupljeno 1. 8. 2016.]

Kratka biografska bilješka

Rođena sam 29. 8. 1992. godine u Varaždinu. Završila sam Osnovnu školu u Šemovcu, a nakon toga upisala sam Gospodarsku školu u Varaždinu, smjer poslovni/a tajnik/ca. Maturirala sam 2011. godine te sam iste godine upisala Učiteljski fakultet Sveučilišta u Zagrebu – Odsjek u Čakovcu, modul informatika.

Aktivno se koristim Windows operativnim sustavom, MS Office programskim paketom i brojnim drugim aplikacijama. Komunikativna sam i volim raditi u društvu.

U slobodno vrijeme bicikliram, čitam knjige i družim se sa prijateljima.

Izjava o samostalnoj izradi rada (potpisana)

Ja, Lucija Sitar, studentica V. godine Učiteljskog fakulteta – Sveučilište u Zagrebu, Odsjek u Čakovcu, izjavljujem da sam ovaj diplomski rad izradila samostalno, uz pomoć mentora.

Izjava za javnu objavu rada

Naziv visokog učilišta

IZJAVA

kojom izjavljujem da sam suglasan/suglasna da se trajno pohrani i javno objavi moj rad

naslov

---

vrsta rada

---

u javno dostupnom institucijskom repozitoriju

i javno dostupnom repozitoriju Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu (u skladu s odredbama Zakona o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju, NN br. 123/03, 198/03, 105/04, 174/04, 02/07, 46/07, 45/09, 63/11, 94/13, 139/13, 101/14, 60/15).

U _____, datum

Ime Prezime

OIB

Potpis
